

AVRUPA BİRLİĞİ'NİN “METRES” POLİTİKASI

Aydınlık Dergisi, 21 Mayıs 2006

Yıldırım Koç

Avrupa Birliği 2003 yılından beri yeni bir dış politika stratejisi geliştirdi. Buna, “Avrupa Birliği Komşuluk Politikası” adı veriliyor. Ancak bu strateji esasında bir “metres” politikası.

Avrupa Birliği genişleme sürecinde diğer ülkelerle ilişkilerini gruplandırıyor.

Avrupa Birliği'ne katılmak, evlilik gibi bir ilişki. AB'ye katılan ülke, AB'nin karar alma organlarında temsil ediliyor, bütçesine katkıda bulunuyor ve bütçeden yararlanıyor. AB içindeki ilişkilerde ekonomik ve nüfus açılarından güçlü olan ülkelerin ağırlıkları ve oyları daha fazla. Ancak ilişki bir evlilik ilişkisi gibi; karşılıklı hak ve yükümlülükler var.

Adaylık statüsü ise nişanlılığa benziyor. Romanya, Bulgaristan, Türkiye ve Hırvatistan aday ülke. Romanya ve Bulgaristan 2007 veya 2008 yıllarında AB'ye katılacak. Türkiye ile katılım görüşmeleri başladı. Ancak adaylığın ve hatta katılım görüşmelerinin başlamış olmasının Avrupa Birliği'ne katılım açısından hiçbir garantisi yok. Aradaki ilişki, nişanlılık gibi. Nişanlılar, nikah defterindeki imzalar tamamlanana kadar, evlenebilir de, ayrılabilir de. Nişanlılık sürecinin nasıl gelişeceğine ve nasıl sonuçlanacağına ise AB tarafı karar veriyor.

Nişanlı adayları statüsü de var. Avrupa Birliği'ne göre, Arnavutluk, Bosna-Hersek, Sırbistan-Karadağ, Kosova ve Makedonya, ileride adaylık statüsü kazanabilecek ülkeler; olası nişanlılar.

Avrupa Birliği, evlilik, nişanlılık ve nişanlı adaylığı statülerine ek olarak bir de “metreslik” statüsü belirledi. Bu ilişkinin resmi adı, “komşuluk politikası”.

Avrupa Birliği, 17 ülkeyi üyeliğe almayacağını açıkladı. Bu ülkelerle farklı bir ilişki geliştirmeye çalışıyor. Bu ülkeler şunlar: Kuzey Afrika'da Fas, Cezayir, Tunus, Libya ve Mısır; Doğu Akdeniz'de İsrail, Ürdün, Lübnan, Filistin ve Suriye; Transkafkasya'da Azerbaycan, Ermenistan ve Gürcüstan; Avrupa'da Belarus, Ukrayna, Moldova ve Rusya. Rusya ile özel bir ilişki geliştirilecek. Diğer 16 ülke ile beklenen ilişki ise şöyle: Bu ülkelere Avrupa Birliği iç pazarına erişme olanağı sağlanacak ve teknik ve mali yardım yapılacak. Ancak işçilerin serbest dolaşımı ve AB yetkili kurumlarında temsil hakkı söz konusu değil. Bunun karşılığında bu ülkelere beklenenler de şunlar:

- Bu ülkeler özelleştirme ve liberalleşme uygulayacak ve devlet yardımını kaldıracak; böylece AB merkezli bir ekonomik bölge oluşacak.
- Bu ülkeler siyasal reformlar uygulayacak ve terörizme ve diğer tehditlere karşı AB ile birlikte ve uyum içinde hareket edecek.
- Bu ülkelere AB'ye göç kontrol altına alınacak.
- AB'nin enerji gereksiniminin bir bölümü bu ülkelere sağlanacak.
- AB'nin siyasal etki alanı bu yolla genişletilecek.

Diğer bir deyişle, Avrupa Birliği yeni bir sömürge sistemi kuruyor. Bu sömürge sistemi, aynı zamanda sorunlu bölgelerle arada bir tampon işlevi de görecek. Bunun adına da “komşuluk politikası” deniyor. Türkiye geçen yıl Ekim ayında katılım görüşmelerine başlamış bile olsa, bu görüşmelerin seyri sırasında da görülebileceği gibi, Türkiye için öngörülen rol bu “komşuluk politikası” içindedir. Bu ilişkinin adı ise evlilik değil, metresliktir.